

Projev prezidenta republiky při přijetí vedoucích zastupitelských úřadů

27.8.2024 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Vážený pane ministře, vážené velvyslankyně, vážené generální konzulky, vážení velvyslanci, vážení generální konzulové, dámy a pánové, dobré odpoledne vám všem.

Naše první setkání v loňském roce jsem využil především k tomu, abych vám představil, jakým způsobem chci vykonávat svůj mandát v oblasti zahraniční politiky. Mluvil jsem o potřebě navrátit české zahraniční politice jednotu, srozumitelnost a předvídatelnost. To se nám díky vaší práci, myslím, celkem dobře daří. Mluvil jsem také o tom, co bychom ve světě měli zastávat především. Totiž aby v mezinárodním prostředí nepřestala platit pravidla, aby nepřevládla zvůle práva silnějšího. V zahraniční a bezpečnostní politice naší země dnes není přednějšího úkolu než pokračující podpora Ukrajiny. Zastavení a především neúspěch ruské agrese je v našem bytostném zájmu. Ačkoliv jakýkoliv úspěch Ruska by byl samozřejmě vnímán jako vítězství, pro nás by to znamenalo dopady nejenom do hospodářské a politické nestability, ale třeba také další významnou uprchlickou vlnu.

Jsem moc rád, že se jednotný, předvídatelný a srozumitelný postoj Česku daří v této klíčové otázce udržet, a to nejen na úrovni nejvyšších ústavních činitelů, se kterými se k debatě nad zahraniční politikou pravidelně scházím. V červnu jsme si na Pražském hradě potvrdili shodu také mezi vládou a největší opoziční stranou na tom, že je v našem zájmu Ukrajinu dále všestranně podporovat a usilovat o takový mír, který bude spravedlivý a trvalý. A této shody s opozicí si velmi cením. Česko prokázalo, že svou pomoc Ukrajině bere vážně, a právem si za to získalo uznání. Naše muniční iniciativa pomáhá obráncům překlenout kritické období. Také české rekonstrukční úsilí již dnes pomáhá těžce zkoušenému ukrajinskému zdravotnictví a energetickému sektoru. Často dokážeme pomáhat i v oblastech, kam se jiní nepouštějí. A za to patří všem zúčastněným poděkování a uznání.

Ruská agrese proti Ukrajině ukazuje, jak nesamozřejmé a zásadní jsou pro bezpečnost naší země nekonfliktní vztahy s našimi sousedy. Budu proto i nadále věnovat úsilí tomu, aby naši sousedé věděli, že Česko je jejich otevřeným a spolehlivým partnerem. Bez ohledu na výměny vlád chci zajistit, aby kontakty na nejvyšší prezidentské úrovni zůstaly konstruktivní a otevřené. Pilířem bezpečnosti naší země i nadále bude naše aktivní členství v Evropské unii a Severoatlantické alianci. Na jaře jsme si zde na Pražském hradě připomněli významná výročí, 25 let členství v NATO a 20 let členství v Evropské unii. Ruská agrese dala poslání NATO novou naléhavost. Červencový summit Aliance, kterého jsem měl příležitost se ve Washingtonu zúčastnit, jednoznačně potvrdil, že NATO nejen zůstává vojensky silné, ale stává se silnějším i politicky a zaujímá globálnější přístup. Zde je však třeba připomenout, že základním principem existence NATO je odstrašení. A má-li být odstrašení důvěryhodné, tak musí být také efektivní. A odstrašení rozhodně nebude představovat tabulka, ve které budeme vykazovat dvě, tři nebo dokonce čtyři procenta, která utratíme z HDP za obranu. Odstrašení bude kredibilní pouze tehdy, když budeme mít efektivní, nasaditelné a připravené ozbrojené síly, když budeme naplňovat konkrétní cíle výstavby, ke kterým se naše republika i naši spojenci zavázali v rámci obranného plánování NATO. Takže nejenom vykazování, ale také konkrétní prokazatelné schopnosti.

Evropa a Evropská unie zůstávají havlovským „úkolem“, na němž se spolupodílíme a jehož podobu sami určujeme. Vaše role jasně komunikovat naše postoje a hájit naše zájmy je zde nezastupitelná. Jsem přesvědčen o tom, že si Evropa musí lépe a systematictěji budovat svou mezinárodní pozici. Jako společenství postavené na hodnotách se musíme stát Evropou geopolitičtější a akceschopnější,

umět asertivně hájit a pragmaticky prosazovat naše zájmy. Šok z ruské agrese také dodal novou dynamiku procesu rozšiřování Evropské unie. Považuji za zásadní, abychom tento klíčový zájem neztratili ze zřetele. Proto jsem v loňském roce na Pražském hradě přijal vedle ukrajinského prezidenta také prezidentky Moldavska nebo Gruzie. Obdobnou pozornost budu také věnovat zemím západního Balkánu. Již koncem tohoto týdne zde uvítáme čtyři prezidenty a prezidentky z tohoto regionu na konferenci Globsec. Se všemi budu mít také bilaterální jednání.

Musíme se ale také dívat dál za horizonty našich evropských hranic. Výrazněji než kdy dříve nás dnes totiž ovlivňuje vývoj v oblastech často geograficky velmi vzdálených. To si žádá, abychom měli lepší globální přehled, budovali si užší vztahy bez ohledu na geografické vzdálenosti. Budu proto i s vaší pomocí pokračovat v budování spojení a solidarity s hodnotově spřízněnými zeměmi napříč všemi kontinenty.

V úvodu jsem připomněl jeden ze svých hlavních cílů, totiž aby v mezinárodním prostředí nepřestala platit dohodnutá pravidla a aby nepřevládlo zvůli poháněné právo silnějšího. Úspěch našeho snažení se bude v dlouhodobém měřítku měřit tím, kolik zemí mimo západní okruh o této vizi přesvědčíme. Především Rusko, ale také Čína a další aktéři stále asertivněji ovlivňují politiku zemí tzv. globálního Jihu. Bylo by proto osudovou chybou, kdybychom umožnili, aby jejich postoje k nám byly určovány obrazy, které kreslí naši odpůrci. Nesmíme dovolit, aby se prosadil ruský výklad války na Ukrajině nebo falešná představa, že zájmy těchto zemí dokáží nejlépe hájit autokratické mocnosti. Nejlépe toho v Africe, Asii, Jižní Americe docílíme trpělivou prací a férovou nabídkou otevřené spolupráce. Zejména Afrika je kontinentem, jehož rozvoj je v našem životním zájmu. I proto jsem v Praze po prezidentovi Mosambiku přivítal také angolskou hlavu státu a ve Rwandě jednal s prezidentem Kagamem a dalšími africkými lídry. V kontaktech s těmito africkými představiteli budu pokračovat i nadále.

Pokud chceme být respektovaným partnerem a mít vliv na mezinárodní úrovni, musíme posílit také naši rozvojovou a transformační spolupráci. Měli bychom usilovat nejen o zajištění dostatečné výše finančních a lidských zdrojů, ale také o větší flexibilitu, abychom prostřednictvím rozvojových, ale i kooperativních projektů dokázali posilovat opětovně navazované vztahy.

Pevnou součástí mých cest i přijímaných návštěv je podpora firem a vyhledávání nových ekonomických příležitostí. Bezpečnost a stabilita Česka je úzce provázaná s naší prosperitou a úspěchem firem v zahraničí. Jsem rád, že se nám podařilo přizvat podnikatele například i na cestu do Izraele v době vypjaté bezpečnostní situace v regionu. Podnikatelské delegace chci ve spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy a s Hospodářskou komorou i nadále stavět podle reálných možností a potřeb dané země a vybírat do nich zejména inovativní firmy a perspektivní obory. Po každé takové cestě, a zvláště pak, když se promění v konkrétní výsledek v podobě navázané spolupráce nebo kontraktu, velmi uvítám vaši zpětnou vazbu.

Dámy a pánové, příštích 12 měsíců nás čeká několik klíčových událostí. V listopadu uplyne 35 let od sametové revoluce, která znamenala mimo jiné začátek nové samostatné československé a později české zahraniční politiky. Rok 2025 bude také rokem nového, možná staronového, prezidenta nebo prezidentky Spojených států amerických. A jak víme, výsledek amerických voleb do značné míry určí, kam se posunou možná řešení současných konfliktů. Bude ale také rokem osmdesátého výročí konce druhé světové války, osvobození koncentračních táborů a řady dalších významných připomenutí. Je naší povinností udržet tyto vzpomínky živé, ale také srozumitelné pro mladší generace, abychom se vyhnuli opakování stejných chyb budoucnosti.

V neposlední řadě přinese příští rok jednu zdánlivě drobnou, přesto ale významnou změnu pro naše občany. Češi v zahraničí budou moci odevzdat svůj hlas ve volbách poštou. Pro ty, kteří žijí daleko od domova, ale ke své zemi si zachovali vztah a není jim jedno, co se v ní děje, je možnost

korespondenční volby významným ulehčením. Rád bych vás proto požádal, abyste o této změně krajany v zemích svého přidělení včas a spolehlivě informovali. Všechny úkoly, o kterých jsem mluvil, by nebylo možné plnit bez odhodlání, profesionality a obětavosti vás, vašich kolegyní a kolegů. Při svých zahraničních cestách jsem se o práci mnohých z vás měl možnost přesvědčit a vím, s jakým nasazením se obhajobě českých zájmů věnujete. Rád bych vám za vaši dosavadní práci upřímně poděkoval a popřál vám do dalšího úsilí hodně energie a úspěchu. Děkuji za pozornost.

Petr Pavel, prezident republiky, Pražský hrad, 27. srpna 2024

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/projev-pr-ezidenta-republiky-pri-prijeti-vedoucich-zastupitelskych-uradu-18083>